

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**Матеріали
VII Міжнародної
науково-практичної
конференції**

*«Управління високошвидкісними рухомими об'єктами
та професійна підготовка операторів
складних систем»*

Кропивницький, 2018

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління високошвидкісними рухомими об'єктами та професійна підготовка операторів складних систем» 22 – 23 листопада 2018 року, Кропивницький. – Вид-во ЛА НАУ, 2018, – 504 с.

Організаційний комітет:

Голова:

Неділько С.М. – начальник Льотної академії Національного авіаційного університету, д.т.н., професор.

Заступники голови:

Залевський А.В. – заступник начальника Льотної академії Національного авіаційного університету з навчальної, науково-методичної та виховної роботи, к.т.н., доцент;

Неділько В.М. – директор Науково-виробничого інституту аеронавігації Льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;

Сидоров М.В. – помічник начальника академії з ЗП та ІР Льотної академії Національного авіаційного університету, к.пед.н., с.н.с.

Відповідальний секретар - *Козловська О.А.*

Члени оргкомітету:

Баранов Г.Л. – професор кафедри інформаційних систем і технологій Національного транспортного університету, д.т.н., професор;

Дем'янчук В.С. – професор кафедри обслуговування повітряного руху, д.т.н., професор;

Калкаманов С.А. – професор кафедри електричного транспорту Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, д.т.н., професор;

Кіліан М. – завідувач кафедри розвитку та будівництва Університету прикладних наук Вайєнштефан-Трієздорф (Німеччина), доктор інженерних наук, професор;

Ковальова О.С. – помічник начальника академії з громадських зв'язків;

Невиніцин А.М. – декан факультету обслуговування повітряного руху Льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;

Нестеренко К.С. – зав.кафедри авіаційної техніки Льотної академії Національного авіаційного університету, д.т.н., професор;

Письменна М.С. – декан факультету менеджменту Льотної академії Національного авіаційного університету, д.е.н., доцент;

Сіроштан С.М. – начальник редакційно-видавничого відділу;

Українцева Т.П. – в.о. директора науково-технічної бібліотеки;

Українець Є.О. – професор кафедри конструкції та міцності ЛА і двигунів Харківського університету повітряних сил ім. І.Кожедуба, д.т.н., професор;

Шульгін В.А. – декан факультету льотної експлуатації Льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент.

За достовірність та науковий зміст викладеного матеріалу відповідають автори.

В.П.Колоколов, А.Н.Васильев	
Применение интерактивных и информационных технологий в преподавании курса «Основы электротехники и электроники» для студентов заочного обучения.....	307
О.В.Корінна, А.В.Землянський, В.Є.Мальцев	
Аналіз метеорологічних умов, які сприяють виникненню обледеніння повітряного судна на землі	309
О.В.Корінна, В.І.Савчук	
Аналіз повторюваності низької хмарності на аеродромі Запоріжжя за 2013-2017 роки.....	311
О.П.Коваленко	
Природничі дисципліни у системі професійної підготовки авіафахівців	313
О.В.Лопатюк	
Принципи формування професійної рефлексії майбутніх диспетчерів управління повітряним рухом.....	315
Т.Е.Мельниченко, В.Е.Маклякова	
Формирование навыков чтения на первоначальном этапе обучения иностранцев	317
А.А.Редозубов, Н.И.Пивень	
Методика комплексного формирования у курсантов-пилотов профессионально важных качеств на занятиях по специальной физической и психофизиологической подготовке	318
Н.И.Пивень	
Педагогические и психологические аспекты становления здоровьесохраняющей личности курсанта	320
Т.С. Плачинда, К.В.Крижевська	
Конфлікти та їх врегулювання у системі «студент» – «викладач»	322
І.І. Романько	
Розвиток проектного мислення операторів складних систем та інші можливості для формування громадянської компетентності курсантів	324
М.Ф.Семенюта, З.А.Шерман	
Применение графовых моделей в задачах планирования.....	327
Е.И.Скловская	
Логическая грамотность в профессиональной деятельности пилота гражданской авиации	329
І.Л.Смирнова, В.В.Смирнов	
Роль міжпредметних зв'язків при вивченні спецдисциплін у формуванні професійної надійності пілотів.....	330
О.А.Данілова	
Сучасний стан підготовки фахівців туристичної галузі в ЗВО України.....	332
М.В.Лещенко	
Аналіз та оцінка грозової діяльності у центральних районах України за 2013-2017 рр.	334
Д.В.Рехин	
Анализ приборов для измерения метеорологической дальности видимости	336
О.В.Урсол	
Гуманізація вищої освіти: сутність та перспективи розвитку	337
М.Ф.Семенюта, И.Хидиров	
Оптимальное размещение дополнительных объектов в условиях существующего аэропорта.....	338
І.Л.Якуніна, В.В.Верховський	
Міжпредметні зв'язки навчальних дисциплін при підготовці комерційних пілотів	340
В.Б.Шевченко	
Оптимізація англомовного тестування засобами електронної навчальної платформи MOODLE	341

Конфлікти та їх врегулювання у системі «студент» – «викладач»

Системі вищої освіти, як і для будь-якого іншого соціального інституту, притаманні різноманітні конфлікти. Між викладачем та студентом можуть виникати різні конфлікти, адже конфронтація між суб'єктами навчання в системі вищої освіти є закономірним явищем (конфлікти діяльності, конфлікти вчинків, конфлікти стосунків).

Конфлікти у системі «студент» – «викладач» можуть характеризуватись певними *особливостями*: викладач має брати на себе відповідальність за педагогічно правильне, тобто конструктивне вирішення конфлікту; поведінка учасників конфлікту в науково-педагогічній діяльності визначається їхнім різним соціальним статусом («студент» і «викладач»); різниця життєвих досвідів учасників конфлікту зумовлює й різний рівень відповідальності за помилки у розв'язанні конфліктів; інші студенти, які є свідками конфлікту, перетворюються на його учасників, а конфлікт для них набуває виховного значення; учасники конфлікту з огляду на різний соціальний статус, досвід, вік по-різному розуміють події та їхні причини; професійна позиція викладача у конфлікті зобов'язує взяти на себе ініціативу щодо його вирішення, поставивши на перше місце інтереси студента як особистості, фахівця, що формується; будь-яка помилка викладача впродовж розв'язання конфлікту породжує нові проблеми та конфлікти, до яких залучаються інші студенти; конфлікт у науково-педагогічній діяльності легше попередити, ніж успішно вирішити.

Фахівці з конфліктології пропонують викладачам рекомендації щодо керування конфліктами: контролювати свої емоції, бути об'єктивними, дати можливість студентам обґрунтувати свої претензії; не приписувати студентові свого розуміння його позиції, перейти у спілкуванні на форму «я» – висловлювання (не «ти мене обманюєш», а «я почуваюсь обшуканим»); не принижувати гідність студента (усі наступні «компенсувальні» дії можуть не виправити ситуації); не виганяти студента з аудиторії; за можливості, не звертатись по допомогу до адміністрації; не відповідати на агресію агресією (це принизить вашу гідність), не торкатись особистості студента, давати оцінку лише його конкретним діям; не боятись конфліктів зі студентами, а брати на себе ініціативу їх конструктивного вирішення.

До структури конфліктної ситуації належать кілька основних компонентів: учасники конфлікту, інформаційні моделі, предмет конфлікту, об'єкт конфлікту, мікро- та макросередовище.

Кожен конфлікт має свою динаміку розвитку (раптову або поступову зміну взаємин між учасниками, котра залежить від характерологічних особливостей, цілей, чинників, що на них впливають). Конфлікт завжди починається як дво- чи багатостороння дія, закінчення якої може мати різні форми і наслідки. Обов'язковою його умовою є припинення протилежно спрямованих дій. У своєму розвитку конфлікт долає такі стадії: 1) передконфліктну, або стадію наростання; 2) власне конфлікт, або стадію реалізації; 3) вирішення конфлікту, або стадію згасання (Н.П. Волкова).

Педагог вищої школи має знати основні стратегії врегулювання конфліктів чи конфліктних ситуацій, враховуючи власний стиль, стиль інших учасників конфлікту. У педагогічній діяльності можливе використання п'яти основних типів поведінки у конфліктній ситуації, визначених з допомогою методу Томаса-Кілмена: протистояння (конкуренція), уникання конфлікту, пристосування (поступка), співпраця, компроміс.

У конфліктній ситуації науково-педагогічний працівник може скористатись арсеналом таких методів (Н.П. Волкова):

- *метод інтроспекції*: необхідно уявити себе на місці опонента, його думки, почуття і діяти завдяки цьому обґрунтованих висновків про мотиви і зовнішні спонуки його поведінки;

- *метод емпатії*: заглиблення в переживання іншої людини (як правило, цим методом користуються емоційні викладачі, з розвиненою інтуїцією, котрі, довіряючи своєму інтуїтивному чуттю, спроможні своєчасно зупинити інтелектуальні інтерпретації);

- *метод логічного аналізу* (людина раціональна для розуміння співрозмовника інтелектуально моделює ситуацію, у якій він перебуває).

Оптимізування викладачем свого внутрішнього стану дає йому змогу зберегти внутрішню рівновагу і завдяки цьому уникнути конфлікту.

А.В. Дмитрієв виокремлює дещо інші *методи нормативного регулювання конфлікту*:

- *неформальний метод* (визначають оптимальні варіанти повсякденної поведінки та стосунків);

- *метод формалізування* (письмове чи усне фіксування норм з метою усунення невизначеності вимог, які ставлять сторони конфлікту одне одному; розходжень у їх сприйнятті);

- *метод локалізації* («прив'язування» норм до місцевих особливостей та умов життєдіяльності);

- *метод індивідуалізування* (диференціювання норм з урахуванням особистісних особливостей та ресурсів людей);

- *метод інформації* (роз'яснення необхідності та корисності дотримання норм);

- *метод вигідного контрасту* (норми свідомо завищують, а згодом, «відпускають», фіксуючи їх на психологічно прийнятному рівні, який є здебільшого вищим за стартовий).

Таким чином варто розуміти, що під час виконання професійних завдань педагогу важко уникнути конфліктних ситуацій, зважаючи на суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини в освітньому процесі. Проте, викладач повинен володіти вміннями запобігання конфлікту та, вразі його виникнення, усунення конфлікту. Адже педагогічне спілкування спрямоване на створення сприятливого психологічного клімату для активної життєдіяльності особистості студента.